EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.5.2020
COM(2020) 512 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Italiens nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Italiens stabilitetsprogram 2020

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Italiens nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Italiens stabilitetsprogram 2020

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken[1], särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Den 17 december 2019 antog kommissionen den årliga strategin för hållbar tillväxt, som inledde 2020 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. I den togs vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Den 17 december 2019 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, enligt vilken Italien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet.

(2) Landsrapporten 2020 för Italien[3] offentliggjordes den 26 februari 2020. Den innehöll en bedömning av hur väl Italien hade lyckats med den landsspecifika rekommendation

[1] EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 511 final.

som rådet antog den 9 juli 2019[4], med uppföljningen av tidigare års rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 26 februari 2020. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Italien har alltför stora makroekonomiska obalanser. Särskilt den höga offentliga skuldsättningen och den ihållande svaga produktivitetsutvecklingen innebär risker av gränsöverskridande betydelse, mot bakgrund av en hög arbetslöshet och en fortsatt stor andel nödlidande lån.

(3) Den 11 mars 2020 klassificerade Världshälsoorganisationen officiellt covid-19-utbrottet som en global pandemi. Pandemin är en allvarlig folkhälsokris för invånare, samhällen och ekonomier. Den leder till hårt ansatta hälso- och sjukvårdssystem, störningar i de globala leveranskedjorna, volatilitet på finansmarknaderna, kraftigt minskad konsumentefterfrågan och negativa effekter för olika sektorer. Den hotar människors arbeten och deras inkomster liksom företagens verksamheter. Pandemin har lett till en kraftig ekonomisk chock som redan har fått allvarliga återverkningar inom EU. Den 13 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande[5] om en samordnad ekonomisk reaktion på krisen, omfattande alla aktörer på nationell nivå och unionsnivå.

(4) Flera medlemsstater har utlyst undantagstillstånd eller vidtagit nödåtgärder. Nödåtgärderna bör vara strikt proportionella, nödvändiga, tidsbegränsade och i linje med europeiska och internationella standarder. De bör vara föremål för demokratisk tillsyn och oberoende rättslig prövning.

(5) Den 20 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande om aktivering av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten[6]. Klausulen, som fastställs i artiklarna 5.1, 6.3, 9.1 och 10.3 i förordning (EG) nr 1466/97 och artiklarna 3.5 och 5.2 i förordning (EG) nr 1467/97, underlättar samordningen av budgetpolitiken under en allvarlig konjunkturnedgång. I meddelandet framför kommissionen till rådet att man bedömer att det rådande läget med en allvarlig konjunkturnedgång till följd av covid-19-pandemin innebär att villkoren för att aktivera undantagsklausulen är uppfyllda. Den 23 mars 2020 godkände medlemsstaternas finansministrar kommissionens bedömning. Aktiveringen av den allmänna undantagsklausulen medger en tillfällig avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt. När det gäller den korrigerande delen kan rådet, på rekommendation av kommissionen, även besluta att anta en reviderad finanspolitisk strategi. Den allmänna undantagsklausulen innebär inte att stabilitets- och tillväxtpaktens förfaranden avbryts. Det ger medlemsstaterna möjlighet att avvika från de budgetkrav som normalt skulle gälla samtidigt som kommissionen och rådet kan vidta de nödvändiga politiska samordningsåtgärderna inom ramen för pakten.

(6) Det krävs fortsatta åtgärder för att begränsa och bekämpa smittspridningen, stärka de nationella hälso- och sjukvårdssystemens resiliens och mildra de socioekonomiska konsekvenserna genom stödåtgärder till företag och hushåll samt för att säkerställa adekvata arbetsmiljöförhållanden så att den ekonomiska verksamheten kan återupptas. Unionen bör använda alla tillgängliga verktyg för att stödja medlemsstaternas insatser inom dessa områden. Samtidigt bör medlemsstaterna och unionen samarbeta för att

[4] EUT C 301, 5.9.2019, s. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

utforma de åtgärder som krävs för både en återgång till samhällen och ekonomier som fungerar normalt och till en hållbar tillväxt, där bland annat den gröna och digitala omställningen integreras och man drar nytta av lärdomarna från krisen.

(7) Covid-19-krisen har visat på den inre marknadens flexibilitet när det gäller att anpassa sig till extraordinära situationer. För att säkerställa en snabb och smidig övergång till återhämtningsfasen och en snabb och smidig återgång till fri rörlighet för varor, tjänster och arbetstagare måste dock de extraordinära åtgärder som hindrar den inre marknaden från att fungera normalt upphöra så snart de inte längre behövs. Den nuvarande krisen har visat att det behövs krisberedskapsplaner inom hälso- och sjukvården, bl.a. bättre inköpsstrategier, diversifierade leveranskedjor och strategiska reserver av viktig utrustning. Det är centrala faktorer för arbetet med att ta fram mer omfattande krisberedskapsplaner.

(8) Unionens lagstiftare har redan ändrat de relevanta regelverken[7] för att ge medlemsstaterna möjlighet att mobilisera alla outnyttjade resurser från de europeiska struktur- och investeringsfonderna så att de kan hantera de extraordinära konsekvenserna av covid-19-pandemin. Ändringarna kommer att öka flexibiliteten och förenkla och effektivisera förfarandena. För att minska pressen på kassaflödena kan medlemsstaterna också använda en medfinansieringsgrad på 100 % från unionsbudgeten under räkenskapsåret 2020–2021. Italien uppmanas att fullt ut utnyttja dessa möjligheter för att hjälpa sina hårdast drabbade invånare och sektorer.

(9) Pandemins socioekonomiska konsekvenser kommer sannolikt att vara ojämnt fördelade på Italiens regioner och territorier, på grund av långvariga ekonomiska och sociala skillnader, olika potential när det gäller konkurrenskraft och att landet är så beroende av turism. Detta innebär en risk för ökande regionala och territoriella skillnader inom Italien, som förstärker den tilltagande skillnaden mellan mindre och mer utvecklade regioner, mellan mer och mindre gynnade områden i städer samt mellan vissa tätortsområden och landsbygden. I kombination med risken för en tillfällig upplösning av konvergensprocessen mellan medlemsstaterna krävs i den nuvarande situationen riktade politiska insatser.

(10) Den 30 april 2020 lade Italien fram sitt stabilitetsprogram för 2020.

(11) Italien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet.

(12) I sitt stabilitetsprogram för 2020 väntar sig regeringen att det samlade underskottet kommer att försämras från ett underskott på 1,6 % av BNP 2019 till ett underskott på 10,4 % av BNP 2020. Underskottet väntas uppgå till 5,7 % av BNP 2021. Den offentliga skuldkvoten stabiliserades på 134,8 % under 2019, men väntas enligt stabilitetsprogrammet för 2020 öka till 155,7 % under 2020. De makroekonomiska och offentligfinansiella utsikterna påverkas av den höga graden av osäkerhet till följd av covid-19-pandemin. Det finns landsspecifika underliggande risker för

[7] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/460 av den 30 mars 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaters hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet (investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset) (EUT L 99, 31.3.2020, s. 5), och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/558 av den 23 april 2020 om ändring av förordningarna (EU) nr 1301/2013 och (EU) nr 1303/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att tillhandahålla extraordinär flexibilitet vid användningen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att hantera covid-19-pandemin (EUT L 130, 24.4.2020, s. 1).

budgetprognoserna, närmare bestämt den avsevärda storleken på offentliga garantier och volatiliteten i räntan på statspapper.

(13) Som en reaktion på covid-19-pandemin, och som del av en samordnad EU-strategi, har Italien antagit budgetåtgärder för att öka kapaciteten i hälso- och sjukvårdssystemet, begränsa smittspridningen och hjälpa de hårdast drabbade invånarna och branscherna. Enligt stabilitetsprogrammet för 2020 uppgår dessa budgetåtgärder till 4,5 % av BNP för 2020. Åtgärderna omfattar en förstärkning av hälso- och sjukvård och civilskydd, utbyggnad av lönetilläggssystemet och ekonomiskt stöd till egenföretagare och företag. Italien har dessutom vidtagit åtgärder som, även om de inte påverkar budgeten direkt, kommer att stödja likviditeten i företagen, bland annat skatteuppskov och lånegarantier. Totalt sett är de åtgärder Italien har vidtagit i linje med riktlinjerna i kommissionens meddelande om en samordnad ekonomisk reaktion på covid-19-utbrottet. Ett fullständigt genomförande av dessa åtgärder, följt av en omläggning av finanspolitikens inriktning mot en välgenomtänkt offentligfinansiell ställning på medellång sikt när det ekonomiska läget medger detta, kommer att bidra till att bevara hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.

(14) Baserat på kommissionens vårprognos 2020 beräknas Italiens saldo i de offentliga finanserna vid oförändrad politik uppgå till -11,1 % av BNP 2020 och -5,6 % av BNP 2021. Den offentliga skuldkvoten beräknas uppgå till 158,9 % av BNP 2020 och till 153,6 % 2021.

(15) Den 20 maj 2020 utfärdade kommissionen en rapport i enlighet med artikel 126.3 i fördraget på grund av att Italien inte hade följt skuldregeln 2019 och dessutom planerade att överträda underskottsgränsen på 3 % av BNP 2020. Sammantaget tyder analysen på att det inte finns tillräckliga belägg för att dra slutsatsen att skuldkriteriet såsom det definieras i fördraget och i förordning (EG) nr 1467/1997 är uppfyllt eller inte uppfyllt, samtidigt som underskottskriteriet inte är uppfyllt.

(16) Covid-19-pandemin har inneburit oerhörda påfrestningar på det nationella hälso- och sjukvårdssystemet och blottlagt strukturella brister och behovet av att öka beredskapen för hantering av kriser. Trots att Italiens utgifter för hälso- och sjukvården ligger under EU-genomsnittet, är hälso- och sjukvården mycket specialiserad, samhällsomfattande tjänster håller god kvalitet och man har generellt lyckats väl när det gäller tillgången till tillgänglig vård. Trots detta, särskilt i inledningen av pandemin, kunde vissa åtgärder för att begränsa spridningen inte genomföras tillräckligt snabbt på grund av fragmenteringen i hälso- och sjukvårdssystemet och samordningen mellan centrala och regionala myndigheter. Den regionala hälso- och sjukvårdens reaktion på krisen grundades främst på en extraordinär mobilisering, särskilt av hälso- och sjukvårdspersonal och lokal socialtjänst. Detta uppvägde för begränsningarna när det gäller den fysiska infrastrukturen, antalet hälso- och sjukvårdsanställda och investeringarna under tidigare år med syfte att förbättra strukturer och tjänster. Den italienska regeringen har gjort stora ansträngningar för att minska virusets spridning, minska trycket på sjukhusen och få fram ytterligare vårdkapacitet. En mer långsiktig strategi för att begränsa smittspridningen håller nu på att utarbetas för att säkerställa en säker återgång till produktiv verksamhet. Utöver åtgärder för att förbättra förvaltningsprocesser och beredskapsplaner bör de politiska åtgärderna efter covid-19 vara inriktade på att minska underskottet i de offentliga investeringarna inom hälso- och sjukvården. På medellång till lång sikt kommer det att vara viktigt att ta fram en strategisk investeringsplan för att förbättra resiliensen i Italiens hälso- och sjukvårdssystem och för att garantera fortsatt tillgång till hälso- och sjukvård. Mot bakgrund av de nuvarande prognoserna för hälso- och sjukvårdspersonal bör man

prioritera politiska åtgärder för att lösa flaskhalsar vad gäller att utbilda, rekrytera och behålla hälso- och sjukvårdspersonal.

(17) De isoleringsåtgärder som vidtagits som reaktion på hälsokrisen har en kraftig negativ inverkan på arbetsmarknaden och de sociala förhållandena. Före krisen hade den sociala situationen långsamt förbättrats även om risken för fattigdom eller social utestängning var fortsatt hög och det även rådde fortsatt hög fattigdom bland förvärvsarbetande och fortsatt höga inkomstskillnader, med stora regionala skillnader. Med tanke på covid-19-pandemins effekter och efterdyningar bör de sociala skyddsnäten förbättras för att säkerställa tillräcklig inkomstersättning, oavsett sysselsättningsstatus, även inbegripet personer som inte har lika god tillgång till socialt skydd som andra. Att förbättra inkomstersättning och inkomststöd är särskilt relevant för personer med atypiska anställningsavtal och personer i utsatta situationer. Det är också viktigt att tillhandahålla tjänster som syftar till social inkludering och en inkluderande arbetsmarknad. Det nya systemet för minimiinkomst, som innebar att förmåner betalades ut till över en miljon hushåll under förra året (i genomsnitt 513 euro) kan ha en dämpande inverkan på effekterna av krisen. Men det kan nå ut bättre till utsatta grupper. Regeringen har infört en tillfällig lösning med en ”nödinkomst” som stöd för hushåll som än så länge inte har rätt till minimiinkomst. De som arbetar i den svarta ekonomin, framför allt i sektorer som jordbruk, livsmedelsindustrin och byggsektorn, riskerar bristande tillgång till socialt skydd och inkomststöd. Som en reaktion på den här utmaningen har regeringen nyligen lättat på bestämmelserna för att legalisera odeklarerad arbetskraft och för att få eller förlänga uppehållstillstånd för invandrare som har arbete. En negativ demografisk utveckling och kompetensflykt kan också hindra tillväxtutsikterna. Utöver de svårare arbetsmarknadsvillkoren är bristen på tjänster av hög kvalitet en bidragande faktor till avfolkningen i de södra regionerna och landsbygdsområdena. Det är viktigt att förbättra tillgången till e-tjänster, särskilt mot bakgrund av begränsad rörlighet.

(18) Sedan krisen bröt ut har Italien vidtagit åtgärder för att minska effekterna på sysselsättningen. System för korttidsarbete, *Cassa integrazione*, har spelat en stor roll och väntas göra det även i framtiden. Systemet har utvidgats till att omfatta även små företag och mikroföretag, liksom alla ekonomiska sektorer och anställda. Dessutom har ett separat (tillfälligt) system inrättats för egenföretagare. Före krisen hade förhållandena på arbetsmarknaden fortsatt att förbättras. Under 2019 nådde sysselsättningsgraden 64 %, som är den högsta andel som uppmätts. Den var dock fortfarande avsevärt under EU-genomsnittet. Arbetslösheten var fortsatt hög, liksom andra indikatorer på att det fanns lediga resurser, och väntas enligt kommissionens prognos öka ytterligare, till 11,8 % 2020 och sedan vända ned till 10,7 % 2021. Andelen visstidsanställningar var också hög, även om nya arbetstillfällen sedan mitten av 2018 främst har skapats genom tillsvidareanställningar. För att främja en hållbar och inkluderande återhämtning är det viktigaste framöver att unga och kvinnor som står utanför arbetskraften kommer in på arbetsmarknaden. Ett antal åtgärder har vidtagits för att stärka de offentliga arbetsförmedlingarna och integrera dem bättre med sociala tjänster samt vuxen- och yrkesutbildning. Deras möjligheter att placera arbetstagare är dock fortsatt begränsade och varierar också kraftigt mellan regionerna. Arbetsgivarnas medverkan är också fortsatt marginell. I takt med att man gradvis lättar på restriktionerna kan flexibla arbetslösningar och distansarbete hjälpa företag och arbetstagare. Som en reaktion på krisen har regeringen antagit tillfälliga åtgärder i syfte att bidra till balansen mellan privatliv och arbetsliv, t.ex. att främja distansarbete och särskild ledighet samt tillhandahålla barnomsorgscheckar. Trots de senaste insatserna är åtgärder i syfte att främja lika möjligheter och balans mellan arbete och

privatliv samt tillgången till överkomlig förskoleverksamhet och barnomsorg samt långvarig vård och omsorg fortsatt bristfälliga och dåligt integrerade.

(19) Den nuvarande nödsituationen visar också på behovet av att förbättra det digitala lärandet och den digitala kompetensen, däribland även för vuxna i arbetsför ålder och inom distansundervisning. Att investera i utbildning och kompetens är avgörande för att främja en smart och inkluderande återhämtning och fortsätta på rätt spår vad gäller den gröna och digitala omställningen. I det avseendet är utbildningsresultaten en fortsatt stor utmaning för Italien. Det råder stora regionala skillnader när det gäller grundläggande färdigheter och andelen unga med högst grundskoleutbildning ligger avsevärt över EU-genomsnittet (13,5 % jämfört med 10,3 % 2019), särskilt avseende elever födda utanför EU (33 %). Vid begränsningar av rörligheten finns det risk för att regionala och territoriella skillnader förvärras. Mot den bakgrunden är det särskilt viktigt att investera i distansundervisning och i den digitala infrastrukturen samt utbildares och studerandes kompetens. Italien har också en lägre andel med examen i naturvetenskap och ingenjörsvetenskap jämfört med EU-genomsnittet och andelen personer med högre utbildning är fortsatt mycket låg (27,6 % 2019). Dessutom investerar italienska företag mindre i IKT-utbildning för sina anställda, jämfört med jämförbara länder. Lågutbildade vuxnas låga deltagande i utbildning är också en källa till oro, med tanke på att antalet arbeten som endast kräver låga kvalifikationer minskar. Kompetenshöjning och omskolning är fortsatt viktigt för att ge arbetstagare kompetens som är relevant för arbetsmarknaden och för att främja en rättvis omställning till en mer digital och hållbar ekonomi.

(20) Krisen har lett till ett ökat behov av att stödja företagens tillgång till finansiering. Italien har antagit flera stödordningar för att stödja företagens likviditetsflöden, inbegripet åtgärder inom den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19[8]. Ett verkningsfullt genomförande av sådana stödordningar, inbegripet genom garantier som går genom banksystemet, är avgörande för att säkerställa att alla företag, särskilt små och medelstora företag, företag som verkar inom de värst drabbade sektorerna och geografiska områdena samt innovationsföretag, ska kunna ha nytta av dem. Under utformningen och genomförandet av dessa åtgärder måste även banksektorns motståndskraft beaktas. Direkta bidrag och incitament till marknadsbaserad finansiering kan också stödja likviditeten hos små och medelstora företag och innovationsföretag. Innovationsföretag (som ofta saknar säkerheter) har svårare att få tillgång till krediter och den rådande krisen kan förvärra läget. Möjligheten att få uppskov med inbetalningar av skatter och sociala avgifter till staten har bidragit till att förbättra företagens kassaflöden. Men förseningar i godkända utbetalningar, vare sig det gäller från myndigheter till företag eller mellan företag bör undvikas, eftersom de påverkar likviditeten negativt i alla företag, framför allt i de små företagen.

(21) För att underlätta den ekonomiska återhämtningen är det viktigt att tidigarelägga mogna offentliga investeringsprojekt och främja privata investeringar, bland annat genom relevanta reformer. Investeringar till stöd för den gröna omställningen kommer att vara särskilt viktiga för att stödja återhämtning och öka den framtida motståndskraften. Italien är mycket sårbart för extremt väder och hydrogeologiska katastrofer, däribland torka och skogsbränder. Italiens omställning till en klimatneutral ekonomi kommer att kräva avsevärda privata och offentliga investeringar under lång tid, särskilt vad gäller investeringar i t.ex. ny, förnybar energiproduktion,

[8] EUT C 91I, 20.3.2020, s. 1.

elinfrastruktur och energieffektivitet. Investeringar inom ramen för den gröna given, för att hantera klimatförändringar, läggs fram i Italiens nationella energi- och klimatplan. De är viktiga för att hantera hotet från klimatförändringen, samtidigt som de spelar en avgörande roll i Italiens återhämtning och för att stärka landets motståndskraft. Investeringar inom ramen för den gröna given är också viktiga för att minska effekten på människors hälsa av luftföroreningarna i de italienska städerna, särskilt på Poslätten. Hållbara satsningar på rörlighet, som nya bussar i lokaltrafiken, är ett exempel där man minskar både trafikstockningar och luftföroreningar. Bristfällig infrastruktur för vattenförvaltning och avfallshantering, särskilt i de södra regionerna, får miljö- och hälsoeffekter som medför avsevärda kostnader och förlorade intäkter för den italienska ekonomin. Rent allmänt är motståndskraften mot klimatförändringar relevant för all infrastruktur, inbegripet infrastrukturen i hälso- och sjukvården. Detta kräver anpassningsstrategier. Åtgärder för att hantera utmaningar som rör miljö och klimatförändringar, t.ex. hydrologiska risker, hållbar rörlighet i städer, energieffektivitet, cirkulär ekonomi och industriell omvandling är en möjlighet att förbättra produktiviteten och samtidigt undvika ohållbara metoder. Samtidigt kan investeringar i sådana projekt bidra till att skapa arbetstillfällen och stödja återhämtningen efter krisen. Programplaneringen för Fonden för en rättvis omställning för perioden 2021–2027 kan hjälpa Italien att hantera en del av de utmaningar som omställningen till en klimatneutral ekonomi innebär, särskilt inom de områden som anges i bilaga D till landsrapporten för 2020[9]. Detta skulle ge Italien möjlighet att på bästa sätt använda fonden.

(22) Nedstängningen på grund av covid-19-pandemin har visat på vikten av investeringar i en digitalisering av ekonomin och relevansen för digitala infrastrukturer. Låg nivå av digital intensitet och svaga digitala kunskaper i italienska företag, särskilt små och medelstora företag och mikroföretag, har hindrat dem från att erbjuda e-handels- och distansarbeteslösningar och från att tillhandahålla och använda digitala verktyg under isoleringen. Det är av avgörande betydelse att investera i digitalisering och kompetens genom ett kontinuerligt och snabbt genomförande av riktade nationella åtgärder för att förbättra e-affärsmodellerna och hjälpa företagen att anpassa sig samt för att öka produktiviteten och konkurrenskraften. Tillgång till en snabb och tillförlitlig digital infrastruktur har visat sig vara avgörande för att säkerställa att samhällsviktiga tjänster tillhandahålls inom offentlig förvaltning, utbildning, hälso- och sjukvård och medicin, och av stor vikt när det handlar om att övervaka och bekämpa pandemin. Italien släpar fortfarande efter när det gäller bredbandstäckning i landsbygdsområden. Särskilda insatser krävs för att åtgärda detta och för att främja ett bredare utnyttjande.

(23) Ett effektivt forsknings- och innovationssystem är resultatet av kontinuerligt, sammanhängande och evidensbaserat politiskt stöd tillsammans med investeringar och adekvat humankapital. Den nuvarande krisen har tydligt visat att det snabba utbytet av data mellan forskare, inbegripet tillgång till resultat och evidens utan kostnad för användare och öppen vetenskap, behöver stärkas ytterligare. Det senare, tillsammans med samarbete mellan forskning och näringsliv, är viktigt för att få ut forskningsresultat på marknaden, däribland de som behövs för vacciner och behandlingsmetoder, och bygga vidare på Italiens styrka inom medicinsk industri och forskning.

(24) En verkningsfull offentlig förvaltning är avgörande för att de åtgärder som antagits för att hantera krisen och stödja den ekonomiska återhämtningen ska kunna genomföras

[9] SWD(2020) 511 final.

utan fördröjningar. Utbetalning av sociala förmåner, likviditetsåtgärder och tidigareläggning av investeringar osv. kanske inte är verkningsfulla om de hindras av flaskhalsar i den offentliga sektorn. Brister inbegriper utdragna förfaranden, däribland civilrättsliga förfaranden, låg digitaliseringsnivå och bristande administrativ kapacitet. Förfaranden och kontroller måste hanteras snabbt, med tanke på att offentliga resurser ökar avsevärt i syfte att stödja ekonomin. Digitaliseringen i de olika offentliga förvaltningarna var ojämn före krisen. Kommunikationen online mellan myndigheter och allmänhet var låg: andelen administrativa ärenden på regional och kommunal nivå, som kan handläggas helt och hållet digitalt, är fortfarande låg. Krisen har också blottlagt bristen på interoperabilitet mellan offentliga digitala tjänster. För att göra det lättare för den offentliga förvaltningen att reagera på företagens behov, behöver sektorsspecifika bestämmelser förbättras och förenklas, samtidigt som de kvarvarande konkurrenshindren behöver avlägsnas. Slutligen är det viktigt att ha ett verkningsfullt rättsväsende för en attraktiv och investerings- och företagsvänlig ekonomi, något som kommer att vara helt avgörande under återhämtningsprocessen, även genom att det skapar förutsättningar för hjälp och återhämning.

(25) Dessa rekommendationer är visserligen inriktade på hur de socioekonomiska effekterna av pandemin ska hanteras och den ekonomiska återhämtningen underlättas, men de landsspecifika rekommendationerna för 2019 som rådet antog den 9 juli 2019 innehöll reformer som krävs för att kunna åtgärda strukturella problem på medellång och lång sikt. De rekommendationerna är fortsatt aktuella och kommer att fortsätta att övervakas nästa år, inom ramen för den europeiska planeringsterminens årliga cykel. Det gäller även rekommendationer rörande investeringsrelaterade ekonomiska strategier. De senare rekommendationerna bör beaktas vid finansieringen av sammanhållningspolitikens strategiska programplanering efter 2020, inbegripet riskreducerande åtgärder och strategier för att lätta på restriktionerna vad gäller den rådande krisen.

(26) De åtgärder som den italienska regeringen vidtagit till stöd för hushåll och företag gynnar också bevarandet av banksektorns kapitalisering och motståndskraft i den rådande besvärliga verksamhetsmiljön. Trots de riskreducerande åtgärderna, däribland att tillsynsmyndigheter beviljat flexibilitet i tillsynen, påverkar covid-19-pandemin även kvaliteten på bankernas tillgångar inom hela EU och denna utveckling väntas fortsätta under de kommande veckorna och månaderna, även i Italien. Följden är att insatserna för att minska andelen nödlidande lån påverkas, vilket också beror på ett långsammare genomflöde när det gäller domstolsförhandlingar och åtgärder för att omförhandla nedskrivna tillgångar. I detta avseende är hållbara lösningar för lönsamma låntagare som påverkas av krisen, däribland genom att undvika automatiserade förfaranden, en viktig förutsättning för att skydda tillgångskvaliteten. Samtidigt kan en korrekt rapportering av försämrad tillgångskvalitet och försiktiga kreditstandarder även bidra till att stödja en fungerande sekundärmarknad för nödlidande lån och begränsa negativa effekter på befintliga satsningar i syfte att avyttra nödlidande lån.

(27) Att verkningsfullt förebygga och bestraffa korruption kan spela en viktig roll i att säkerställa Italiens återhämtning efter krisen. Särskilt kan transparens i den offentliga sektorn och skärpta kontroller mot korruption förhindra försök från den organiserade brottsligheten att infiltrera ekonomisk verksamhet, störa offentliga upphandlingar och generellt tillskansa sig offentliga resurser som behövs till investeringar. Samtidigt bör förfarandena för offentlig upphandling vara effektiva och väga behovet av noggrann övervakning mot behovet av snabbhet. Målgenomströmningen i appellationsdomstolar

är fortfarande en källa till oro, men i parlamentet diskuteras omfattande reformer för att effektivisera de straffrättsliga förfarandena. Italiens ramverk för korruptionsbekämpning har nyligen förstärkts men behöver kompletteras, bland annat med att införa bestraffning av förtroendevalda när det handlar om intressekonflikter.

(28) Den europeiska planeringsterminen utgör en ram för en kontinuerlig samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i unionen, vilket kan bidra till en hållbar ekonomi. Genom att säkerställa ett fullständigt genomförande av rekommendationerna nedan kommer Italien att bidra till framsteg mot uppfyllandet av målen för hållbar utveckling och till de gemensamma insatserna för att säkerställa en konkurrenskraftig hållbarhet i unionen.

(29) Det är viktigt med ett nära samarbete mellan länderna i den ekonomiska och monetära unionen för att åstadkomma en snabb återhämtning från de ekonomiska konsekvenserna av covid-19. Mot bakgrund av politisk vägledning från Eurogruppen bör Italien, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att landets politik är förenlig med rekommendationerna för euroområdet och politiken i andra medlemsstater i euroområdet.

(30) Kommissionen har inom ramen för 2020 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Italiens ekonomiska politik och redogjort för den i 2020 års landsrapport. Kommissionen har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2020 och uppföljningen av de rekommendationer Italien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Italien utan också att unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.

(31) Mot bakgrund av den bedömningen har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2020 och dess yttrande[10] återspeglas nedan, särskilt i rekommendation 1.

(32) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat [det nationella reformprogrammet för 2020 och] stabilitetsprogrammet för 2020. I dessa rekommendationer beaktas behovet av att bekämpa pandemin och underlätta den ekonomiska återhämtningen som ett första nödvändigt steg för att möjliggöra en justering av obalanserna. Rekommendationer som direkt behandlar de makroekonomiska obalanser som konstaterats av kommissionen enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1, 2, 3 och 4.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Italien att 2020 och 2021 vidta följande åtgärder:

1. I enlighet med den allmänna undantagsklausulen vidta alla nödvändiga åtgärder för att effektivt åtgärda pandemin samt stödja ekonomin och den därpå följande återhämtningen. Så snart som de ekonomiska förhållandena tillåter det bedriva en finanspolitik som syftar till att uppnå ansvarsfulla offentliga finanser på medellång sikt och säkerställa en hållbar skuldsättning, och samtidigt öka investeringarna. Förbättra hälso- och sjukvårdssystemets resiliens och kapacitet, inom områdena hälso- och sjukvårdspersonal, kritiska medicinska produkter och infrastruktur. Förbättra samordningen mellan nationella och regionala myndigheter.

2. Tillhandahålla adekvat inkomstersättning och tillgång till socialt skydd, särskilt för arbetstagare med atypiska anställningsavtal. Minska krisens effekter på

[10] Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

sysselsättningen, däribland genom flexibla arbetsformer och aktivt stöd till sysselsättningen. Förbättra distansutbildning och kompetens, inbegripet digital distansutbildning och digital kompetens.

3. Säkerställa ett verkningsfullt genomförande av åtgärder för att tillföra likviditet till realekonomin, däribland till små och medelstora företag, innovationsföretag och egenföretagare, och undvika sena utbetalningar. Tidigarelägga mogna offentliga investeringsprojekt och främja privata investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen. Styra investeringarna till den gröna och digitala omställningen, särskilt inom områden som ren och effektiv produktion och användning av energi, forskning och innovation, hållbar kollektivtrafik, avfallshantering och vattenförvaltning samt en förbättrad digital infrastruktur för att säkerställa tillhandahållandet av samhällsviktiga tjänster.

4. Förbättra effektiviteten i rättsväsendet och ändamålsenligheten i den offentliga förvaltningen.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande